

Verksamhetsberättelse

Föreningen NordBi

perioden 2022-2023

Allmänt

Styrelsen har bestått av Robert Svensson ordf. och NBA-redaktör, Sven Nordström vice ordf och projektledare, Olle Nygren kassör, Gunnar Jonsson sekreterare, Ann-Charlotte Berntsson, Natuschka Lee, Carl-Ove Bertilsson och Pierre Danielsson.

Valberedning var Mats Sundling och Jonas Hagberg med Ingvar Arvidsson som ersättare.

Styrelsen har sammanträtt fem gånger via Zoom och två gånger fysiskt i Sollentuna Nordbiavelsnätverket har sammanträtt fyra gånger via Zoom. Vid styrelsemötet i 2022 i Sollentuna adjungerades Ingvar Arvidsson och Karl Drakenberg och 2023 Ingvar Arvidsson som också deltagit på Zoom-mötena.

NordBiavelsnätverket har haft Zoomträffar ca 5 gånger. Mejllistan utökades i slutet på verksamhetsperioden till 26 personer.

NordBi Aktuellt har utkommit enligt plan med två nummer per år med en upplaga på 600 ex. Redaktör Robert Svensson.

Det gamla stamboks- och härstammingsregistreringen ersattes av en ny Access-applikation. Nordens Ark kommer att sköta registreringen av avelsdrottningar fr o m 2024.

Nordens Ark har ett litet ”nordbimuseum” i närheten av anläggningens huvudbyggnad. På deras hemsida finns en pod om bin och sitt arbete med de nordiska bina. Nordens Ark har även en Youtube-kanal med filmer om det nordiska biet och sprider även information på övriga sociala medier.

En artikelserie av Sven Nordström publicerades i tre nummer av Bitidningen våren 2023 som handlar om spår, indikationer och ett enstaka fynd av förekomsten av honungsbin i Skandinavien från istiden och framåt; arkeologiskt och i äldre litteratur från medeltid (inkl de isländska vikingasagorna och landskapslagarna) och vissa skriftliga källor från 1500 - 1700-talen. En artikel publicerades om förekomsten av vildlevande bin i Sverige i Bitidningen 23-3, se nedan under ”forskning”.

Göteborgs Botaniska Trädgård har nu nordiska bin på sin anläggning och deltar nu aktivt i informationsarbetet. Junsele djurpark i Ångermanland har upplåtit plats för ett par kupor med nordiska bin som ägs av Per Kjellman och sköts av Mats Eriksson. Där återstår att involvera djurparken i informationsarbetet och få dem att inse att de nordiska bina kan vara en del av attraktionskraften.

Internationellt

Vid SICAMM-konferensen 2023 i Frankrike representerades NordBi av Natuschka Lee. Där skapades en interimstyrelse för att rekonstruera SICAMM i vilken Natuschka kom att ingå. Föreningen beslutade interimt att ingå i det år 2023 rekonstruerade SICAMM och utse Natuschka som NordBi:s representant i SICAMM. Ordinarie val sker på årsmötet.

Den nordiska samarbetsorganisationen *NordGen* har ingen budget för arbetet med de nordiska bina för närvarande. Men ett nätverk ska försöka att bibehållas i vilket Sven Nordström interimt är NordBi:s representant. Ordinarie val sker på årsmötet.

Föreningen deltog med spridande av information och föreläsning av Ingvar Arvidsson och på Apinordica i Stockholm i februari 2024.

NordBi-konferens hölls i Ånge den 18-19 mars. Antalet deltagare (ca 30 st) var inte lika stort som tidigare men programmet var mycket uppskattat. Det var första gången som konferensen inte sammanföll med årsmötet då den uppskjutits ett år pga pandemin. På kvällen kunde provsmakning av medhavd honung ske och även att göra en pollenanalys av honungen i mikroskop med hjälp av Natuschka. Några ”udda” biodlingshjälpmedel förevisades av Sven N. (bi-sil, svärmfångstkupa och ”Morris board” för drottningodling).

Forskning

Forskningsprojektet ”**Bidrag till Nordiska Bin**”, med Skövde högskola, Nordens Ark och Göteborgs universitet som huvudaktörer. NordBimedlemmar har på olika sätt hjälpt till. Forskningsprojektet genomfördes lyckosamt och genererade en mängd data som man inte i sin helhet hann att analyseras inom ramen för projektet.

En rapport publicerades dock som handlade om foderförbrukningen under vintern (som visade sig mindre för de nordiska). Vi fick även kunskapen att våra nordiska bin samlar lika mycket honung som andra typer av honungsbin genom att jobba längre arbetsdagar under sin levnadstid som är kortare än de andras. Men forskarna fortsätter att analysera data från projektet vid sidan av annan verksamhet. En forskningsartikel av de deltagande forskarna (red. Mats Niklasson) publicerades om vildlevande bins förekomst under 1800-talet i Sverige. En artikel om denna forskning av Mats Niklasson publicerades i Bitidningen 24-3.

Uppsala Universitets Matthew Webster påbörjade ett forskningsprojekt ”Genetiska studier av honungsbiets evolution och lokalanpassning till klimat” där han tog ett antal provbin från Ingvar Arvidssons material. Ingen publikation har kommit än.

NordBi-aveln

Vid följande platser bedrivs avel med nordiska bin. Därutöver finns enstaka drottningodlare på platser som är så avlägsna att ingen risk finns för att parning ska ske med andra än egna drönare. Exempel på detta är Mats Furtenback i Norrbotten och Karl Drakenberg i Jämtland.

Parningsstationerna

Lurö parningsstation har skötts av Ingvar Arvidsson. Drottningodlingen startade i slutet av maj med hjälp av drottningodlaren Bkht, som försåg Lurö med ca 550 drottningar. Sex drönarsamhällen placerades ut på Lurö och togs hem i september. Dessutom använde ett tiotal drottningodlare parningsstationen, vilket innebar att 1080 drottningar kom ut och av dessa blev 861 äggläggande, vilket ger 80 procent, vilket kan anses bra med hänsyn till det tidvis usla vädret.

För att bredda vår avelsbas gjorde vi två resor till Nordens Ark för att hämta avelsmaterial, som fördelades på 5 drottningodlare.

Väderöarnas parningsstation drivs av Ann-Charlotte Berntsson för Nordens Arks räkning. Väderöarna producerade totalt 170 nordiska bidrottningar varav 120 st var Nordens Ark egna och de övriga från två andra nordbidrottningodlare som tog ut drottningar för parning. Nytt avelsmaterial hämtades från Inger Bengtsson i Vitsand i Värmland i form av två ramar med ägg och yngel med ursprunget Fleckefjord.

Parningsplatser

Stensele, Lappland. Sven Carlsson har flyttat sin drottningodling från Hästliden till Stensele vid Umeåälven. Där är klimatet mycket bättre för drottningodling och där har medhjälparen Agneta Jonsson sin biodling som bas för verksamheten.

Bryggjärn, Medelpad. Renparningsområdet är ett område med 10 km radie runt byn Bryggjärn. Inom området har senaste åren endast 2 - 3 biodlare funnits och då förstås med nordiska bin. Sven Nordström har parat ett smärre antal drottningar där denna verksamhetsperiod och varje säsong har ytterligare en drottningodlare (olika) parat drottningar där.

Hoberget, Dalarna. Jonas Hagberg tillsammans med Yngve Thorné odlar drottningar som paras där. De har försäljning av deras drottningar via en egen hemsida <https://nordbi.lindan.se>.

Renparningsområden

Vitådalen, Norrbotten. De bidrottningar som Gunnar Jonsson tar fram för eget bruk men även till avläggare som levereras till områden i Norrbotten med potential att bli nordbiområden – de paras hemma hos honom i Vitådalen med gott resultat vid vingmätningar och drottningarnas kvalitet. En mycket lyckad drottningodlingskurs ordnades 2023 med Karl Drakenberg som lärare och instruktör. Där förevisades även ”flaggmetoden” som alternativ till omlarvning med nål av ”uppfinnaren”(?) Mats Furtenback – vilket uppmärksammades och publicerades av Bitidningen

Tavelsjö, Västerbotten. Runt den ganska stora sjön Tavelsjö och byn med samma namn finns en koncentration av nordbiodlare vilket gör renparning möjligt. Därför har en drottningodlingsklubb bildats. Bruks- men även avelsdrottningar – levereras nu därifrån av några drottningodlare genom förmedling av Per Ruth.

Grimsmark, Västerbotten. I Grimsmark Robertsfors kommun, Västerbotten har Rolf Sjöström börjat odla fram drottningar med en stor genetisk bredd (17 olika

avelsdrottningar). Drottningarna har använts för att vidga renparningsområdet söderut till byarna Djäkneboda och Ratan som tidigare varit krainerområde.

Torsby, Värmland. I och runt Torsby i norra Värmland finns ett kluster av nordbi odlare. Tony Axelsson bedriver drottningodling i mindre skala.

I **Imnäs i Sollefteå kommun**, Ångermanland har Mats Eriksson, (som var med från början när arbetet med de nordiska bina började) nu fått sju av de närmaste biodlarrannarna att byta till nordiska bin. Med hjälp av omlarvningen av yngre förmågor så har han ökat drottningodlingen för att ytterligare kunna förse odlare med nordiska bidrottningar som paras i området kring hans hem. Han sköter även de nordiska bikuporna som finns på Junsele djurpark.

Storsjöområdet m fl, Jämtland. De jämtländska nordiska bina utgör till stor del grunden för den bistam som Föreningen NordBi arbetar med. Det visade sig dock att de jämtländska odlarna – i första hand i Storsjöområdet måste arbeta med att få bort de inslag av andra bityper, som man kan se genom vingmätningar.

Parningsplatser/-områden under bildande.

Kalix, Norrbotten. Anna Petersdotter har tagit initiativ till att skapa en parningsplats i Kalix kommun för att tillgodose behovet av nordiska bidrottningar och avläggare i närområdet.

Piteå, Norrbotten. Andreas Schleiss, Mats Andersson och Lennart Gran har påbörjat arbetet med att byta till nordiska bin och har tre platser som planeras för utsättning av parningskupor.

Östervåla, Uppland. Jonatan Othén, tillsammans med antal odlare i Östervåla i norra Uppland har påbörjat processen med att skapa ett renparningsområde för en parningsplats av nordiska bin i området. Utbyte av bin till nordiska har påbörjats.

Småland. Många odlare i Småland har börjat få uppfattning att nordiska bin skulle passa bättre i den skogsmiljö som finns där. Pierre Danielsson i Lessebo har börjat arbetet med att skapa ett projekt, för att i större skala, organisera en övergång till nordiska bin, i första hand i Kronobergs- och i delar av Kalmars län. 270 odlare är involverade i dessa funderingar, liksom en person som håller på med drottningodling i lite större omfattning. Projektet kan komma att undersöka om det finns de som har nordiska bin, som enligt hörsägen ”alltid har funnits här” och som förhoppningsvis är *Apis mellifera mellifera*.

Ekonomiska stöd

Föreningen NordBi har fått ekonomiskt stöd för sin verksamhet genom att vissa kostnader ersätts av Jordbruksverkets EU-program. Dels får vi stöd som lantrasföreningen till möten, konferenser, tryckning av NordBi Aktuellt, etc, dels stöd till driften av parningsplatser och parningsstationer som fås genom den samordning med andra biavelsföreningar som SBR gör genom att stå för ansökan och sedan utbetalning av pengarna.

Under en period av några år ändrades ansökningsförfarandet av lantrasföreningsstödet flera gånger. Detta med olika digitala lösningar. Den avdelning av Jordbruksverket som handlägger detta stöd drog tydligen slutsatsen av de problem systemen drogs med och avskaffade ansökningsförfarandet. Nu har man infört upphandling i stället. Detta innebär att i stället för ansökan får lantrasföreningarna fr o m 2023 lämna in offerter och sedan fakturera Jordbruksverket i stället för att redovisa kostnader och rekvirera bidrag.

Robert Svensson, ordf. redaktör

Sven Nordström, vice ordf. Projektledare

Olle Nygren, Kassör

Gunnar Jonsson, sekreterare

Natuschka Lee

Carl-Ove Bertilsson

Pierre Danielsson